

U javnosti se već duže vreme vodi polemika o tome koliko MHE zaista utiču na životnu sredinu, a tema je ponovo otvorena nakon opaske predsednika Srbije Aleksandra Vučića u nedavnom razgovoru sa novinarima: "Hoćete zelenu i čistu energiju, a nećete male hidroelektrane".

Ministar za ekologiju Goran Trivan je, pozivajući se na stručnjake, rekao da nema dileme da minihidroelektrane sa cevima utiču na ekosistem i da ih zato ne treba graditi u zaštićenim područjima, kojih je u Srbiji svega oko devet odsto.

Ministar Trivan kaže da mini hidroelektrane derivacionog tipa, sa cevima, dramatično utiču na izmene ekosistema, a inženjer Dragan Josić uzvraća da i ekološki najosvešćenije zemlje imaju na hiljade takvih mini hidroelektrana i da nema načina da se proizvede struja bez uticaja na ekosistem, inače najmanji u slučaju obnovljivih izvora.

Na preostalih oko 90 odsto područja, kaže, mogu da se grade, ali uz strogo poštovanje ekoloških zahteva.

Projektanti i investitori mini hidroelektrana, međutim, kažu da se u Srbiji zapravo vodi kampanja protiv njihove izgradnje, iako gotovo sve stručne međunarodne organizacije, Svetski fond za zaštitu prirode, Organizacija UN za industrijski razvoj, Evropska komisija i Univerzitet u Kembridžu, podržavaju iskorišćavanje hidropotencijala kao obnovljivih izvora energije, kao i izgradnju MHE, koje se, kažu, uveliko grade u ekološki najosvešćenijim zemljama i to baš derivacionog tipa.

Tvrde, takođe, da u celoj priči ima dosta licemerja resornog ministarstva, koje se načelno protivi građni mini hidroelektrana, a čije nadležne institucije dozvoljavaju njihovu gradnju, što je, inače, u skladu sa zakonom.

Istovremeno, "kvazi stručnjaci" u javnosti vode kampanju, koju, tvrdi Josić, finansira organizacija Riverwatch, sa ciljem da se u narednom periodu istisnu domaći investitori i dovedu strane korporacije, koje će to isto raditi, navodno uz strože poštovanje svih ekoloških uslova.

Inače, Srbija do kraja ove godine treba da dostigne evropski cilj od 27 odsto potrošnje struje iz obnovljivih izvora energije, a prema informacijama Tanjuga sada je na oko 24 odsto.

Ministar Trivan kaže i da podržava pravo lokalnih samouprava da zabrane izgradnju MHE na svojoj teritoriji, kao što je to nedavno uradilo Užice.

"Za mene ni u jednom slučaju nije prihvatljivo da postoje minihidrocentrale derivacionog tipa u zaštićenim dobrima. Imamo oko osam ili devet odsto zaštićenih teritorija, jer je to najvrednije bogatstvo koje imamo, tako da nema logike da tu činite eksperimente i štetu prirodi", navodi Trivan.

Napominje da je Srbija zemlja sa najmanje autohtonih površinskih voda u regionu i da zato

treba ozbiljno razmisliti o MHE.

“Kada upoređujemo mini hidrocentralne u inostranstvu i kod nas, posavetovao bih svakoga ko to radi da uzme fotografije i pogleda kako kod nas izgledaju MHE. Mada, nisu ni kod nas sve MHE nužno loše. Ali, kada pogledate neke od fotografija, to je horor. Tako ne može da se radi zbog narušavanja životne sredine, što zavisi od količine vode u cevima i da li su projektovane ili ne “riblje staze””.

Dodaje da u zemljama koje vode računa o svom vodnom resursu MHE nisu baš dobrodošli objekti.

Trivan napominje da je kada bi izgradili sve MHE koliko je planirano, njih oko 800, da bi doprinos u količini struje bio potencijalno dva ili tri odsto i zapitao – da li zbog toga treba narušavati najkvalitetniji deo vode i prirode.

“Mislim da to nije pametno, ko onda ima koristi od toga, samo investitor, samo zato što dobija fidin tarife (podsticaje) od države. Ja mislim da to nije opravdano, u zaštićenim dobrima svakako, za tako mali doprinos”.

Derivacione MHE štete, dodaje, zato što se povlačenjem vode u cevi smanji nivo vode, zbog čega trpi biljni i životinjski svet tog ekosistema.

“Lično sam bio u situaciji da vidim da uopšte nema vode kada se preuzime voda u cev do brane, koja je nekoliko stotina metara niže zbog pada”, dodao je Trivan.

Dragan Josić, hidroinženjer iz Nacionalnog udruženja za MHE, koji je projektovao na desetine hidroelektrana u regionu i bio suinvestitor na Staroj planini na lokacijama Topli Dol i Zaskovci, tvrdi da inače nije tačno da se protiv izgradnje bune građani, već “plaćeni aktivisti”, koji vode kampanju i organizuju proteste protiv MHE.

Ističe da su, na primer, kod Jošaničke Banje, gde je izgrađeno oko 15 MHE, građani bili protiv kvazi ekologa koji su pokušali i kod njih da organizuju proteste.

Josić tvrdi da organizacija Riverwatt sa sedištem u Austriji finansira kampanju protiv MHE i gura tu priču kroz opozicione medije, sa ciljem da MHE u Srbiji gradi austrijska korporacija.

“Zašto ta organizacija ne protestuje u Austriji, koja je izgradila oko 4.000 MHE i to čak 95 odsto su derivacionog tiga, a kod nas je problem što imamo 100 MHE?”, zapitao je Josić i dodao da se u Austriji i dalje grade MHE, i to i u zaštićenim područjima.

Ističe da se zalaže za izgradnju svih MHE na mestima gde one mogu da se izgrade, odnosno tamo gde to nadležne institucije dozvole.

“U Srbiji imamo situaciju da ministar priča kako ne treba graditi u zaštićenim područjima, a sve hidroelektrane su izgrađene u zaštićenom područji ili imaju građevinsku dozvolu, to jest saglasnost tog ministarstva”, kaže Josić.

Ne postoji način da se proizvede struja, a da se nekako ne naruši ekosistem, ističe on, ali i

dodaje da je kod obnovljivih izvora taj uticaj mnogo manji.

“Kembridž studija izrađena za međunarodni panel o klimatskim promenama, potpisana od strane više desetina najvećih naučnika današnjice, dokazala je da derivacione MHE imaju najmanji “otisak” CO₂ i najmanji uticaj na ekosistem. Sa druge strane, imamo kvazi stručnjake koji tvrde da je to katastrofa, a ne pozivaju se ni na jednu naučnu instituciju”.

Josić ističe da zemlje koje najviše vode računa o ekologiji, kao što su skandinavske i zemlje alpskog regiona, imaju na hiljade MHE derivacionog tipa.

Kaže da se u medijima može čuti da je to beznačajan doprinos, odnosno “promil potreba za strujom Srbije” i pita:

“Da li mi smemo da se odrekemo i tog promila i šta ćemo da radimo kada nestane uglja? Odakle ćemo dobijati struju? Ako Švedska ima 1.030 MHE manjih od 100 kilovata, da li smo mi pametni ili oni?”, pita Josić.

Dodaje da kod derivacionih MHE jeste problem što se u jednom delu godine smanjuje protok vode, ali i da upravo institucije, za koje je nadležno Ministarstvo zaštite životne sredine, propisuju tzv. garantovani ekološki proticaj, odnosno određuju koliko vode treba da ostane. Josić dodaje da se na sajtu Svetskog fonda za zaštitu prirode navodi da ta organizacija podržava izgradnju hidropotencijala i elektrana, naravno ne svuda gde investitor to želi, već gde odobre nadležne institucije.

Takođe, Josić se poziva na dokument Evropske komisije (Guidance on The requirements for hydropower in relation to Natura 2000), koji kaže pod kojim uslovima mogu da se grade hidroelektrane u najzaštićenijim području u EU.

Dodaje da je veliko neznanje prisutno u Srbiji i da su njemu tokom jednog protesta na Staroj planini slomili ruku, kao i da među onima koji protesuju ima ljudi koji bacaju na tone komunalnog otpada u te iste reke i žive u kućama koje izbacuju kanalizaciju direktno u reke, umesto u septičke jame.

“Ok je baciti šporet u reku, ali izgraditi MHE je navodno katastrofa”, zaključio je Josić.

U Srbiji je izgrađeno više od 100 MHE.

Izvor: novosti.rs